

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnstvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70

ilijanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 259.

V Ljubljani, v ponedeljek 12. novembra 1900.

Letnik XXVIII.

Mac Kinley zmagal.

V torek je bil končan večmesečni strastni volitveni boj v ameriških Zjedinjenih državah. Od 447 volilnih mož je izvoljena velika večina republikancev, ki bodo prvo sredo v decembru oddali svoje glasove za Mac Kinleya. Borba za predsednika v Zjedinjenih državah je vedno velikanska, uprav ameriška. Republikanski osrednji volilni odbor je imel letos najetih 5500 govornikov (speaker), ki so po državi govorili in pripočali Mac Kinleya. Vsakrati teh agitatorjev je služil po 110 dolarjev na teden. Ako števamo razne ljudske veselice, razsvetljaid., smemo verjeti »Herald«, da bodo znašali troški letošnje volitve okoli 25 milij. dolarjev. No Američani jih imajo!

Borba pa je tudi za načelna vprašanja. Začetkom stoletja so bili volilci v Zjedinjenih državah razdeljeni v centraliste in federaliste. Sredi stoletja je državljane razdvajalo suženjsko vprašanje. L. 1888 in 1892 so stali pristaši proste trgovine v boju proti zagovornikom varstvene carine. Pri zadnjih volitvah l. 1896 je bila parola: zlato ali srebrna veljava. To geslo je sicer tudi še sedaj na dnevnem redu, toda glavni bojni klic je: demokracija ali imperij z militarizmom. In boj imperializmu je napovedal in vodil Bryan, kandidat demokratskih republikancev. Franklin in Washington sta se svoj čas borila za idealne blage in vzvišene dobra; potomci se bijejo za zlato ali srebro. Ves volitveni boj se suče okoli zlatega in srebrnega teta. Denar je sveta vladar. In zlato je dražje in močnejše od srebra. Mac Kinley hvali zlato, Bryan se pa tudi srebra ne brani. Na severu države kraljujejo železniški in parniški kralji, ki višje cenijo zlato rudo; na jugu so doma srebrni Nabobi, ki posedujejo razsežne plantaže.

Republikanci so zmagali s Kinleyem; četrta leta morejo mirno spati zagovorniki varstvene carine, imperializma, militarizma in trustov. Demokratje so podlegli, dasi njihov program odmeva v širših krogih prebivalstva. Ta program si prisvaja v prvi vrsti znano parolo: Amerika Američanom. To načelo danes zagovarjajo vse stranke v Ameriki; gospodarski boj proti Evropi zahtevajo vsi Američani, in tudi Bryan se drži tega sistema.

Demokratje pa obsojajo Kinlejev imperializem. Zjedinjene države so do novejšega časa vzdržavale le 25.000 vojakov. Mac Kinley pa je na prigovarjanje svojih prijateljev prišel vojsko na Kubi proti Špancem in na Filipinih. Pridobil je sicer Kubo in sosedne otoke, a ob enem pa neizmerno povišal državne troške. Samo na Filipinih straži 75.000 ameriških vojakov, troški znašajo na leto do 800 milijonov, toda Američani še niso gospodarji.

Mac Kinley si gotovo ni pridobil simpatij, ko je zaradi Angležev mrzlo odslovil bursko deputacijo, ki ga je hotela prositi pomoči v nesreči. V jako slabi luči se je pokazal republikanec Kinley tudi s svojo kitajsko politiko; s to je razdvajal evropske države in Kitajcem dajal potuho. V verskem oziru je pri mnogih prilikah pokazal težnje po kulturnem boju.

In vendar je zmagal ter ostane zopet štiri leta gospodar v beli hiši. To pomeni, da vsaj štiri leta ostanejo v veljavi in se v globé v sistemu načela ameriških republikancev: gospodarski boj proti Evropi, im-

perializem v senci bajonetov in trusti bogatih trgovcev in producentov proti revnemu ljudstvu. In posledice čuli smo tudi v Evropi.

Volilno gibanje.

Shod v »Katoliškem Domu«.

Včeraj se je v veliki dvorani predstavil krščanskosocialnim in katoliškonarodnim volilem pete skupine kandidat g. dr. Ivan Šusteršič. Njegov govor priobčimo dobesedno po stenografičnem zapisniku. Shod je bil izborno obiskani, velika dvorana polna zavednih volilcev, govor g. dr. Šusteršiča bil je opetovano burno odobran ter se je shod soglasno izrazil, da se strinja s kandidatu g. dr. Ivana Šusteršiča v peti skupini. S tem se je najsijajnejše pokazala solidarnost krščanskosocialnega delavstva s katoliškonarodno stranko. »Narodu« se torej tudi mej našimi vrstami ni posrečilo narediti razpor pred bojem, v katerem se bo šlo za zmago krščanske misli.

Otvoril je shod g. Kregar, na kar je bil izvoljen predsednikom g. Gostinčar, podpredsednikom g. Luka Breskvar in zapisnikarjem g. Pip. Po govoru g. dr. Šusteršiča je g. Gostinčar pojasnil razne želje volilcev, sosebno železnice in rudarjev ter je z »Živio«-klici krščanskemu socializmu zaključil shod.

Ponesrečen shod dr. Ferjančiča.

Bivši državni poslanec gorenjskih in notranjskih mest in trgov, dr. Andrej Ferjančič, spomnil se je, da je kot kandidat obljubil Kamničanom, da pride vsako leto mednje poročat o svojem delovanju v drž. zboru. Dokler je imel gosp. dr. še mandat, dokler je bil torej še beatus possidens, se te obljube ni spomnil nikdar, še-le sedaj, ko so ga jele zopet obhajati težave in muke kandidature, domislil se je Kamničanov, ker se je spomnil, da imajo tudi glasove.

Dr. Andrej Ferjančič prišel je torej v soboto, dne 10. t. m. v Kamnik poročat, kako je v drž. zboru za Kamničane — deloval. On in njegovi prijatelji so mislili, da bodejo zvečer v Čitalnici lepo med sabo moževali, zaklicali parkrat »živio Ferjančič«, potem pa soglasno sprejeli zopetno kandidatu Ferjančiča. Toda zavedni kamniški volilci napravili so jim debelo črto skozi ta račun. Prišli so, da enkrat slišijo, kaj vendar je naredil za Kamnik ta bivši poslanec, ker doslej o kakih zaslugah za Kamnik, katere bi si bil stekel dr. Ferjančič, v Kamniku živa duša ni vedela. Prav pazno so poslušali, ko je g. dr. Ferjančič poročal. Toda g. dr. prišel je v zelo žalosten položaj, moral je namreč sam priznati, da za Kamnik ni nič naredil in nič dosegel. Tolažil je sebe in vsled tega priznanja razburjene volilce s tem, da tudi drugi poslanci niso ničesar dosegli. Žalostna tolažba! Recimo, da bi bilo res, da tudi drugi poslanci niso dosegli za svoje volilce ničesar, ali to opravičuje dr. Ferjančiča, da tudi on ničesar ni dosegel za svoje volilce, ali mu daje to pravico, držati roke križem? Kamničani potrebujejo poslanca, kateri krepko pospešuje na Dunaju mnogovrstne in pereče njihove gospodarske težnje. Ko bi bil g. dr. zamogel na shodu povedati toliko o svojih zaslugah za Kamnik, o svojih pridobitvah v prid Kamniku, kakor je pravil o obstrukciji, o splošni politiki, o bohinjski železnici, potem bi bil naš mož. Kandidat pa, kateri mora sam priznati, da za Kamnik ni dosegel ničesar, da je za Kamnik brezplodno bilo njegovo posedanje

v drž. zbornici, ta je v Kamniku samega sebe onemogočil.

Toda g. dr. Ferjančič storil je v zadnjem času še osoden korak, ki mu je vzel vse zaupanje kamniških volilcev, če ga je kedaj kaj imel. Dr. Ferjančič je bil namreč navzoč pri znanem liberalnem shodu v Postojini in se je dal od tega shoda postaviti kandidatom. Liberalci pa so v Postojini zahtevali, da vsi liberalni poslanci, kolikor jih pride na Dunaj, izstopijo iz slov.-kršč. zveze. Tako se morajo popolnoma osamiti, in osamljeni ne bodejo mogli prav nič doseči v korist svojih volilcev, to je popolnoma jasno. Ko je volilec očital dr. Ferjančiču vse to, pomagal si je ta na ta način, da je trdil, da se na postojinskem shodu kaj takega »ni sklenilo«. Morda res o tem v Postojini niso glasovali, ker so bili tako vsi enih misli, katere so tudi povedali na glas, namreč razdreti slov.-kršč. zvezo, kar je razvidno iz dotičnega poročila »Slov. Naroda«. Ko se je pa dr. Ferjančiču reklo, da je »Slovenski Narod« sam poročal v tem smislu, zatajil je ta »Slov. Narod«, češ, da ni glasilo liberalne stranke in da ne more biti odgovoren zanj. Vender pa je dr. Ferjančič rekel, da »edini naš spas so Mladočehi«, ter s tem sam indirektno potrdil med liberalci obstoječo namero, razbiti slov.-kršč. zvezo.

Ko se mu je ugovarjalo, da so Mladočehi tako osamljeni, da niti niso bili v stanu, preprečiti zadnjih, njim toliko škodljivih jezikovnih naredb, zlešti je skušal kandidat iz zagate z vprašanjem, ali naj se Slovenci mar družimo s klerikalnimi Nemci, ki so nam narodno, kakor je trdil govornik, nasprotni. Toda ujel se je v lastno past. Takoj so volilci zaklicali, zakaj se kandidatova stranka potem druži v dež. zboru Kranjskem z nemškimi liberalci, priznanimi sovražniki Slovencev?

Dr. Ferjančič je iz te zanke skušal rešiti se diplomatiškim načinom, češ, da on ni deželni poslanec, kako je v deželnem zboru, mu ni znano. Ali pristaš one stranke je, ki stoji v deželnem zboru pod komando barona Schwegla, in na program one stranke kandidira, to resnico je kandidat čisto prezrl, ko je diplomatiški odgovarjati skušal, volilci pa je niso prezrili, in doneli so dr. Ferjančiču nasproti klici: »Dosti žalostno!« S tem so volilci dovolj označili ta klavni odgovor. Naravnost fenomenalen pa je nazor liberalnega kandidata o krščanstvu. Eden izmed volilcev je zaklical: »Naš prihodnji poslanec bo moral biti požrtvovalen, naroden in krščansk!« Na to se je odrezal kandidat: »Saj krščeni smo vsi!« Zadostuje mu torej, da je le krščen! Njemu že, volilem pa ne!

Ves liberalni kamniški, seveda malobrojni štab bil je kar poparjen, ko so se stvari tako opasno jele razvijati. Eden izmed liberalcev zaklical je: »Naredimo kompromis, potlej pojdemo pa pit!« Prva želja se možu ni spolnila, ker volilci so tako jasno kazali svojo nezadovoljnost s kandidatom, da je bil izključen dvom o njega porazu v Kamniku, če bi res kandidiral. Ali je žejni liberalci dosegel uresničenje druge svoje želje, tega ne vemo, privoščimo pa liberalcem, če so se po shodu nekoliko krepčali, ker slišali so dokaj grenkih.

Odločno postopanje volilcev proti kandidaturi dr. Ferjančiča napotilo je sklicatelja shoda, kandidatovega prijatelja gosp. Močnika, da je z besedami: »Mi danes ne pridemo do konca«, hitro zaključil zboro-

vanje. Kandidature dr. Ferjančiča si ni upal dati niti na glasovanje in se dr. Ferjančič na sobotnem shodu v Kamniku ni postavil kandidatom!

Tako se je končal kamniški shod s porazom za kandidata. Ako bodo morda liberalci trdili v svojem glasilu, da so sijajno zborovali in zmagoslavno, nimamo nič proti temu. Kajti če pride kandidat med volilce in si njegovi prijatelji niti ne upajo dati njegove kandidature na glasovanje, potem pa sami sebi morda čestitajo na sijajnem vspehu, jim ni pomagati.

Kako sta se po shodu pogledala kandidat in njegov prijatelj Močnik, sklicatelj ponesrečenega shoda, tega seveda ne vemo. Toda zdi se nam, da najbolj označimo njuno dušno stanje s primerno prirejenimi besedami narodne pesmi: »Solzne so njune b'le oči, — To vse le tak shod s'tri!«

V Kamničanih pa je tem bolj oživelo in utrdilo se prepričanje, da potrebujejo poslanca, ki bo kaj zanje storil, ki bo v stanu, kaj storiti za resne gospodarske potrebe Kamnika. Tak pa po splošni sodbi dr. Ferjančič — ni!

Nepoštena agitacija proti Žičkarju.

S Stajarskega se nam poroča, da se okoli Št. Jurja na južni železnici agitira proti kandidatu za peto skupino g. Žičkarju s tem, da se mu podtikajo besede: »Kmetom se nikakor ne godi budo, dokler se ob nedeljah vozijo na koleselnih«. Trdi se, da je g. Žičkar tako govoril v državnem zboru in na shodih. Pаметen človek ne more verovati teh lažljivih besedi, kajti ravno nasprotno je resnica: brezštevilmokrat je gosp. Žičkar javno omiloval žalostni stan kmeta ter vsikdar z največjim veseljem stavil in podpiral predloge, ki so merili na to, da se kmetu zboljša njegovo težko breme. Nedavno smo obširno omenjali, kaj je storil Žičkar za kmetijski stan, zato se nam ne zdi umestno obširneje zavračati take budalosti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. novembra.

Deželni zbor se snidejo po poročilih dunajskih listov že 17. decembra in sicer za najdalje za teden dni. Na dnevnem redu bo seveda samo budgetni provizorij in pa vladna predloga o deželni nakladi na žganje. O galiskem deželnem zboru se poroča, da se snide še le po božičnih praznikih. »Politik« pravi, da pridejo v češkem deželnem zboru na dnevni red tudi druge zadeve, ki niso nič manj aktualne in morajo priti pred forum dež. zbora. Morda se pa ne uresniči želja čeških krogov.

Hrvaščina v Dalmaciji uradni jezik. Kakor znano, uradovala so dosedaj politična in sodna oblastva v Dalmaciji izključno v italijanskem jeziku, akoravno največja večina naroda tega jezika niti ne razume. Pred nedavnim se je pa »osmelil« neki sodni funkcionar v svojem notranjem uradovanju posluževati se hrvaščine. Proti njemu so višji predstojniki uvedli seveda takoj disciplinarno preiskavo. Uradnik se je pritožil in najvišje sodišče je sedaj odločilo, da uradnik ni postopal protipostavno, ker ni nobene zakonite določbe, ki bi določevala, da je italijanshina izključni uradni jezik v Dalmaciji. Uradništvo je seveda z veseljem pozdravilo to razsodbo in se je zdaj poslužuje na vsej črti.

Schönererjanski kandidat se v posamnih volivnih okrajih sila slabo godi

Ljudstvo je spoznalo njih delovanje in jih ne mara. V mestih in trgih imajo sicer še nekaj nahujskanih somišljenikov, kmečko ljudstvo se pa s studom obrača od njih, ker ima od svojih dosedanjih zastopnikov samo škodo. V Oberleutensdorfu so junaku K. H. Wolfu naravnost onemogočili shod, Kittla ne marajo in Pochlatkova kandidatura je bila na volilskem shodu soglasno odklonjena. Schönerer torej ne more računati na prevelik uspeh in mogoče je, da se z marsikaterim mandatom njegove stranke okoristijo druge ljudske stranke, pred vsemi bržkone socijalni demokratje.

Wedralova kandidatura. Gotovo je še vsem v spominu afra bivšega krščansko-socialnega kandidata, ki je igral zelo žalostno ulogo. Hotel se je polastiti mandata v okraju, kjer zanj ni bil več gotov in kjer je on izmej vseh organizatorjev najmanj storil za krščansko-socialno stvar. Umevno, da mu strankino vodstvo ni moglo parirati do skrajnosti. Iz tega je pa »značajni« mož sedaj izvajal posledice in prestopil v liberalni tabor, kjer posebno take elemente z veseljem sprejemajo. Vsprejel je tudi kandidaturu liberalne stranke in v posebnem volivnem oklicu naznanja kajpada vseskozi liberalen program. Ogreva se za svobodno šolo, enakost vseh državljanov brez razločka veroizpovedanja, »ker so se izjavile vse nade, ki jih je stavil obrtni stan na vladajočo stranko«. No, pri židovskih liberalcih malim obrtnikom gotovo ne izpodleti, zato ima svet že preveč eklatantnih dokazov. Ali kali?

Presenečenje v ogerski opoziciji. Največji opozicionalec povodom sedanje burne razprave v ogerski poslanski zbornici poslanec Ugron, je v soboto presenetil svoje tovariše. Izjavil se je namreč, da bo glasoval z vladno večino in proti opoziciji. Szell je seveda izredno zadovoljen s tem preobratom in le želi, da bi se spreobrnil tudi Košut.

Karlistički upor v Španiji je po izjavah notranjega ministra Ugarte že davno zatrt in vlada baje v deželi popoln mir, vendar se pa vlada še ni razorožila in še ni preklicala izjemnega stanja. Vlada utemeljuje svoje postopanje s tem, da hoče porabiti sedanjo priliko v izvedbo vseh protikarlističkih sredstev. No vlada tudi dobro izrablja to priliko. Aretovanih je celo vrsto »sumljivih« oseb, mej temi tudi nekaj duhovnikov, največ pa seveda častnikov od najvišje do najnižje vrste in bivših poslancev. Vse pa kaže, da vladni organi samo tam stikajo, kjer ni nič, večjih tolpa pa ne vidijo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. novembra.

„Slovenski Narod“ in „Gospodarska Zveza“. »Slov. Narod« je očital v preteklem tednu »Gospod. Zvezi«, da je goljufala. »Slovenec« je na to podal naslednjo izjavo: »Slov. Narod« je v uvodnem članku dne 6. t. m. trdil, da je »Gospodarska zveza« pri Tomaževi žlindri goljufala. Podpisana zavrača to trditev kot nesramno laž in imenuje dotičnega, ki to trdi, brezvestnega lažnika in podlega obrekovalca. Da se pa vsa lažnjivost »Slov. Naroda« prav spozna, zato izrekata podpisana, da plača vsakemu, ki dokáže, da je podpisana »Zveza«, koga goljufala — bodisi tudi samo za en vinar — nagrado 1000 K, z besedami tisoč kron! Nagrado sta pripravljena podpisana člana načelstva plačati iz svojega žepa. V Ljubljani, 8. novembra 1900. Gospodarska zveza v Ljubljani reg. zadruga z omejeno zavezo. Dr. Šusteršič l. r. Šiška l. r. — ter pristavil: »No, g. Malovrh, sedaj je prilika, precejšno svoto na pošten način zaslužiti. Vi, ki ste v svrhu zaslužka že marsikaj riskirali, — bodete vendar radi zaslužili lepo svoto, ko prav nič ne riskirate, — nasprotno, operete svoj list predbacivanja, da je namenoma lagal! Torej!« Sedaj je bil blagi »Sl. Narod« v veliki zadregi, iz katere se skuša rešiti gostobesedno v sobotnem članku. Mi iz tega članka za sedaj konstatujemo samo tole: »Slov. Narod« ne more dokazati »Gosp. Zvezi« nikake goljufije, to priznava sam. Malovrh pravi, da nagrade ne more zaslužiti. To je za vsacega pametnega človeka zadostno.

pa priobčjuje »Narod« odlomke nekega pisma neke trvdke, kjer ta trvdka pravi, da se nižjoodstotna Tomaževa žlindra prav lahko prodaja za 17—18 odstotno. »Slov. Narod« skuša torej pogrevati že leta 1899 razjasnjeno zadevo s Tomaževo žlindro, vidi se tedaj, v kakih skripih je, ker mora staro uže pojasneno stvar premlevati, da vrže nekaj peska v oči svojim somišljenikom. Najlepše pa je, da ni dotična trvdka tacega pisma pisala »Gosp. Zvezi«. Naj »Sl. Narod« objavi celo dotično pismo z naslovom vred, potem se bo videlo, kam je pismo bilo naslovljeno, a videlo se bo, da ni bilo naslovljeno na »Gosp. Zvezo«. Vsa podlost postopanja »Sl. Naroda« pa je razvidna iz tega, da vsa ta predbacivanja naperja proti nekdanjemu društvu »Gosp. Zveza«, ki se je že davno razdružilo, torej ne obstaja že davno več in »Naroda« zatorej tožiti ne more. Vsa gonja je uprizorjena od strani »Naroda« gospode, da bi se izpodkopal ugled našemu kandidatu za peto kurijo, proti kateremu ruje »Narod« na prav ameriški način. Posrečila se »Narodu« nakana seveda ne bo. Toliko za danes. Malovrh torej še do sedaj ni zaslužil razpisane nagrade.

Iz Novega mesta se nam poroča: Včerajšnji shod dolenskega polit. društva v Mirnipecu je nahujskana pijana tolpa razgnala. Mirno, trezno ljudstvo je bilo ogorčeno. Po shodu so šli razgrajati v gostilno z značilnim klicem: Danes je vse zastoj! — Večina volilcev v občini Mirnapeč je katol.-narodni stranki zagotovljena.

Volivni shod v Višnji gori je včeraj soglasno vsprejel kandidaturi dr. Šusteršiča in Vencajza. O smereh katoliško narodne politike je govoril dr. Krek.

Shod je bil danes ob 2. uri popoldne pri Sv. Trojici v Slovenskih Goricah. Govorila sta kandidata dr. Ploj in Žičkar.

Duhovniške vesti s Štajarskega. Nevarno je obolel č. g. Ferdinand Jan, župnik v St. Petru v savinjski dolini. Njegove posle opravlja J. Cinglak, dosedaj kaplan v Žalcu. Župnik pri sv. Martinu pri Slovenjem Gradcu je postal č. g. J. Lenart, dosedaj župnik v Poličanah.

K posvetovanjem glede zveze uršulinskih samostanov so na željo sv. očeta, ki želi za uršulinske samostane napraviti neko osrednjo zvezo z glavno prednico, odpotovale prednice ljubljanskega, škofjeloškega in goriškega uršulinskega samostana. Posvetovanja se bodo vršila v Rimu.

Delavsko gledališče v Ljubljani priredi prihodnjo nedeljo dramatično predstavo v veliki dvorani »Katol. Doma«. Igrala se bo žaloigra »Roparji pri Mariji Kušmiki« in še jedno jednotejanko. Začetek ob 7. uri zvečer. Sedeži se bodo po 70, 50, 40, 30 in 20 kr. prodajali od srede naprej v prodajalnici g. Breskvarja pred škofijo.

Veselica katoliškega društva rokodelskih pomočnikov se je včeraj izvršila z lepim vspehom. »Domovini« je pel zbor res točno in s finim občutkom. »Žalostinka« in kupleti so napravili tem večji vtis, ker so pevci z najresnejšim obrazom peli šaljive skladbe gospoda A. Sachsa. Sploh je bilo petje izvrstno in je vsa sinočna veselica pričala o neumorni delavnosti gospoda Al. Sachsa. V veseloigri »Hišnik v zadregi« je pač najbolje igral hlapec Štefan (gospod Val. Hrašovec). Non plus ultra je bilo njegovo horjulsko poljansko narečje. Škoda, da je nekaterim igralcem koncem igre zmanjkovalo sape, oziroma spomina, in da so večkrat govorili pretiho. Vkljub temu pa lahko rečemo, da je bila veselica krasen znak marljivosti in napredka naših rokodelskih pomočnikov.

Slovensko gledališče. Jutri v torek 13. t. m. poje se prvič pri nas in povsod drugod zelo priljubljena opera laškega repertoarja, Verdijev »Trubadur«. — Repertoar za prihodnji teden: v petek 16. t. m. poje se drugič opera »Trubadur«, v nedeljo dne 18. t. m. popoldne »Četrta božja zapoved«, zvečer pa opera »Zrinski« z gospodom Vašičkom v ulogi Sulejmana. V torek 20. t. m. namerava se uprizoriti drama »Marija Stuart«, v kateri bo naslovno ulogo igrala gđe. Rückova. — Mej 15. in 22. t. m. gostovala bo gospa Polakova kot Mimosa v opereti »Geisha« v hrvaškem narodnem gledališču v Zagrebu. —

Za konec tega meseca pripravlja se velika Wagnerjeva opera »Tannhäuser«.

Odlikovanje. Nj. Veličanstvo cesar je podelil višjemu fin. svetniku pri fin. direkciji v Ljubljani g. Viljemu J. J. J. red železne krone tretjega razreda.

Gorenjske novice. Kap je zadela v Kranju na sprehodu meščana g. Gregorija Pikuša. — V kranjskem okraju se je tekom zadnjih dveh funkcijskih dob okrajnega šolskega sveta zgradilo 14 šolskih poslopij. — Šole so se pomnožile od 30 na 44. Otvorilo se je čvetero zasebnih otroških vrtecev. — Obstretil se je na lovu lovec J. Tičar iz Nove vasi pri Predvoru.

Narodno-napredna narodnost Učiteljski Tovariši, ki je last »Zaveze učiteljskih društev«, kateri predseduje Luka Jelenec, je izdal v številki z dne 10. t. m. naslednjo parolo: »V svojih društvih in shodih moramo biti mednarodni!« Kako se ta »mednarodnost« izvršuje v društvu goriških učiteljev, sledi iz sobotne »Edinosti«, ki poroča o zanimivi poštni pošiljavi. »Edinost« pravi: »Tiskani nadpis pa se je glasil: »Landeslehrerverein von Görz und Gradisca«, naslov pa: »Löbliche Redaction der »Edinost« in Triest.« (!!) Osupnemo smo gledali na tiskane in pisane črke pred nami. Slovensko - laško učiteljsko društvo v izključno slovensko - laški deželi ima samonemške kuverte in piše tudi slovenskim strankam nemške naslove! To je bilo prenemilo presenečenje. Ali prišlo je veliko hujše, naša osupelost se je spremenila v ogorčenje in rudečica srama in jeze nam je silila v lice. Odprli smo kuverto. Iz kuverte je zdrsnila — slovenska knjižica, knjižici pa je bil dodan dopis. Tiskana »glava« gori vrhu papirja zopet — le nemška. »Landeslehrerverein von Görz und Gradisca«. (!!!). Potem pa je sledil ta-le dopis: »Görz, den 6. November 1900. Löbliche Redaction Wir bitten Sie hiemit beifolgendes Büchlein in Ihrem geschätzten Blatte zu empfehlen. Für den Landeslehrerverein für Görz und Gradisca: Der Vicepräsident: Fr. Bajt l. r. Der Sekretär: C. Rubbia l. r.« — Tako »mednarodnost« odobrava, kakor sledi iz »Učiteljskega Tovariša«, tudi kandidat narodno-napredne stranke Luka Jelenec in nihče se ne vzdigne iz narodno-naprednega tabora, da bi obsodil razširjanje take »mednarodnosti«.

Luknja v dr. Tavčarjevih škornjih na kveder. V soboto je »Narod« presenetil slovenski svet z naslednjo vestjo: »Tagespošta« prijavlja danes brzojavko iz Prage, v kateri je rečeno, da poročajo češki listi, da je shod zaupnih mož narodno-napredne stranke sklenil resolucijo, s katero se določa: 1. Da je razgnati »Slovansko krščansko narodno zvezo«, 2. da se morajo naši poslanci najtesneje okleniti Čehov, 3. da morajo radikalno nastopiti za narodne zahteve in 4. da morajo voditi odločno opozicijo zoper vladu. To je popolnoma izmišljeno in od konca do kraja zlagano. Pooblaščen smo zopet izjaviti, da se na zaupnem shodu v Postojini sploh ni ničesar sklepalo o programu in taktiki bodočih poslancev in da so se samo predstavili kandidati. Proti tem »Narodovim« besedam, ki kažejo, da so Tavčarjevi čevlji na kveder dobili že luknjo v podplate, povemo, da »Narod« ni protestiral takrat, ko je »Tagespošta« dan po shodu prinesla vest, da je dr. Tavčar na shodu v Postojini govoril, da se mora razbiti »Slovanska krščanska narodna zveza« in da je v Postoji dr. Tavčar nastop poslancev narodno napredne stranke nazval s »hinavstvom«, ker so bili v »Slovanski krščanski narodni zvezi« ter je izjavil po »Narodovem« poročilu, da se temu hinavstvu mora konec narediti t. j. da se slovenski poslanci ločijo in da poslanci narodno-napredne stranke zapuste krščanski program »Slovanske krščanske narodne zveze«. Ali niso uprav liberalci uprizorili agitacijo, naj se volijo samo taki poslanci, ki ne bodo pristopili »Slovanski kršč. narodni zvezi«. Glede postopanja proti Čehom in opozicije proti vladi je pa »Narod« sam postavil se na stališče, ki utemeljuje mnenje čeških listov, ki so pisarjenje »Narodovo« in dr. Tavčarjevo obljubo, »da bo kazal ministarskemu predsedniku svoje škornje, o katerih se ve, da so na kveder šivani« razu-

meli tako, kakor ostala javnost. Da sedaj »Narod« hoče utajiti samega sebe in nastop svojega šefa, kaže, da je to tajeenje le — neroden volilni manever, na katerega naj bi se usedli prizadeti volilci.

Ljubljanski občinski svet ima jutri ob 5. uri popoldne redno javno sejo. Na dnevnem redu je mej drugim personalnega in pravnega odseka poročilo o določitvi 9 članov za državnozbornske volilne komisije, šolskega, finančnega in stavbnega odseka skupno poročilo o določitvi in nakupu prostora za bodočo c. kr. državno obrtno šolo.

Stavkajo kamnoseki v Mirnu pri Zrki Budin. Stavkajočih delavcev je okolu 100. Delavci so stopili v stavko, ker je gospodar prevzel neko delo pod ceno in zato ni plačal delavcev po tarifu. Delavci pravijo, da oni niso odgovorni za pogodbe, katere sklepa gospodar.

Ljubljanske novice. Umrla je vdova po šolskem slugi gospa Marija Franc. — Mladi junaki. Nedavno bilo je v stari jahalnici pobitih nad 80 šip. Fantičke, ki so storili to dejanje, ima mestna policija sedaj v rokah. Junaki so sami 8- do 12letni fantki. — Vojaki stopli so se včeraj na Zaloški cesti. Pri pretepu so bili udeleženi sanitetni vojaki in vojaki 17. pešpolka, ki so potegnili bajonete. Dva vojaka sta ranjena. Vojaska patrolja je napravila mir. — Tatvina v frančiškanski cerkvi. Alojziji Jevnikar je bila včeraj v frančiškanski cerkvi ukradena denarnica z 8 kromami. — Demolirati so pričeli danes kdanjo shrambo za gasilno orodje. Povožil je mizar Zaletel na Mestnem trgu z ročnim vozičkom 2letno Angelo Kramar, nek kolesar pa je povožil 10letnega Otomara Ravnikarja. — Boj mej hlapci. Vrhovčeva hlapca Glinšek Jože in Fran Škraba sta čutila včeraj potrebo zbadati Predovičeva hlapca Petriča in Lampiča. Glinšek je nakrat začutil na svojem obrazu gorko klofuto, kar ga je tako ujezilo, da je naročil Škrabi, naj leti domov po gnojne vile. Škraba je vile res prinesel in jih izročil v nadaljno rabo Glinšku, ki je zamahnil z njimi preko Petričeve in Lampičeve glave. Petrič in Lampič sta odbila mahljaj ter sta bila poškodovana le na roki.

Najden mrtvec. Masinista Prašnikarjeve cementne tovarne v Kamniku Valentina Goloba, katerega so pogrešali, so našli mrtvega v Potoškem grabnu.

Društvo Farna knjižnica v Selcih se snuje. Pravila se že potrjena.

Mesto gimnazijskega ravnatelja za Celje je razpisano. Prošnje do 10. dec. na dež. šolski svet v Gradec.

Umrl je pri sv. Lenartu pri Mariboru znani slikar Ferd. Mallitsch.

Porotne sodbe se v Celovecu prične 12. decembra.

Rop v cerkvi. V Terzu pri Červinjanu so neznani zlikovci iz tamošnje cerkve odnesli dragocenosti za 1200 kron in podobo Marijino.

Grški kralj v Trstu. V soboto je prišel v Trst grški kralj Jurij. Na kolodvoru so ga pričakovali grški konzul z nekaterimi tržaškimi Grki. Kralj se je odpeljal na obal, Sanità, odkoder se je na grški kraljevi yachti »Amphitrite« odpeljal proti Pireneju.

Načrt zakona proti umazani konkurenci so že izgotovili v trgovskem ministerstvu. Načrt se obrača proti lažnjivim naznanilom, proti lastitvi ali zlorabi podjetniških znamenj, proti grdenju ptujih podjetij in proti zlorabi obrtnih in obratnih tajnosti. Obrtni red se bode, če postane ta načrt zakon, v mnogih točkah bistveno spremenil.

Kompromis v Dalmaciji. Iz Dalmacije poročajo, da je kompromis mej obema hrvatskima strankama gotov. Stranka prava dobi tri mandate in popolno svobodo v akciji proti eventualnim srbskim kandidatom.

Velikansko bakljado prirede meščani zagrebški pred odhodom rodbine nadvojvode Leopolda Salvatorja iz Zagreba. Baklje bode nosilo 1000 meščanov, pela pa bodo društva »Kolo«, »Sloga«, »Sloboda« in »Merkur«.

Dvajset let je v petek minolo, ko je strahovit potres razrušil v Zagrebu mnogo poslopij.

Državni fin. minister pl. Kallay baje odstopi. Kot njegov naslednik se imenuje hrvatski ban grof Khuen-Hedervary.

Visoka starost. V Igranu je umrla Cvita Mivčević, stara 107 let. Spominjala se je še, ko so Francozi udarli v Dalmacijo. Do zadnjega je bila razmeroma zdrava.

Zoper alkoholizem. Vse, kar donša družba sv. Mohora, je velekoristno za naše ljudstvo. Ni pa še bil glede socialnega gibanja objavljen v slov. jeziku koristnejši spis, kakor je v letošnjih »Slov. večernicah« spis: »Žganje — naš sovražnik«, v katerem pisatelj pojasnjuje boj zoper pijančevanje. Da, »nezmernost zavira vsako politično in socialno izboljšanje«, in »ako ne delate proti tej kugi, zanemarjate bolezen, ki razjeda srce človeške družbe in vničuje družinsko srečo pri naših »delalcih« pa ne le pri tovarniških, ampak pri vseh, naj že delajo s telesom ali z duhom. Vsako socialno delovanje brez boja zoper alkoholizem je dandanes brezuspešno, je zidanje na pesek, je Danajidsko delo. Hvala Bogu, da se je tudi v Sloveniji začelo resno gibanje zoper zlorabo opojnih pijač, ki so zamorile že toliko veleumov in značajev«. Naslov spisa bo marsikoga zapeljal, da bo le v žganju videl sovražnika; pa celi spis kaže, da je pisatelj zoper zlorabo vseh opojnih pijač; le želeli bi, da bi bil to bolj odločno poudarjal. Trditev, da Nansen ni imel na svojem severnem potovanju s seboj nobenih opojnih pijač, ni resnična. Nansen je uzel s seboj pivo, nekateri tovariši tudi vino in konjak, tu in tam je Nansen dovolil, da so grogu prilili nekoliko alkohola. Res pa je, da je Nansen načelni nasprotnik opojnih pijač, ter jih je uzel s seboj ne iz prepričanja, da so potrebne, ampak le radi družabnosti, da bi dolgočasno ednakomernost preganjali. Somišljeniki pa naj zasnujejo društvo proti zlorabi opojnih pijač, ki se bo z vsemi sredstvi lotilo te strani socialnega pranja. Prihodnji državni poslanci pa naj storijo v tej zadevi prvi potrebni korak, da vsaj iz buletov drž. zbornice izbacijo alkohol, ki je sovražnik vsakemu resnemu delovanju in najboljši zaveznik vsem razgrajam.

Razpisane dijaške ustanove. (Dalje.) Prvo in drugo mesto od ljudske šole pričenši neomejene ustanove Matija Kodella letnih 109 K 20 h samo za ustanovnike sorodnike iz hiš 19 in 20 v Dupljah pri Vipavi. — Dijaška ustanova Boštjana Kokaila letnih 160 K, ki ni omejena na noben učni oddelek in do katere imajo pravico najprej ustanovniki sorodniki, zlasti tisti, ki se s priimkom Kokail pišejo in tedaj od očetovega kolena izvirajo. Pravica predlaganja pristoji skupno vsakočasnim župnikoma v Predosljah in Predvorom. — Drugo mesto dijaške ustanove kanonika Antona Kosa letnih 124 K, ki od IV. ljudskošolskega razreda ni omejena na noben učni oddelek. Pravico do nje imajo: a) blagonravni in dobro se učeči sorodniki in kadar ni teh, b) jako blagonravni in odlični dijaki iz župnij Idrija, Kranj, Radovljica, Šenčur pri Kranju in Vače. Pravica predlaganja pristoji stolnemu kapitelju. — Tretje mesto od petega gimnazijalnega razreda dalje na gimnazijalne in bogoslovne nauke omejene ustanove Andreja Kröna letnih 182 K najprej za ustanovnike sorodnike, potem za uboge meščanske sinove iz Ljubljane, Kranja in Gornjega grada. Pravica predlaganja pristoji knezoškofijskemu ordinarijatu v Ljubljani. — Prvo mesto dijaške ustanove Tomaža Chröna letnih 84 kron. Pravico do nje užitka imajo dijaki, ki so najmanj učenci VI. gimnazijalnega razreda ter so na Kranjskem v okolju ljubljanske škofije rojeni; pri podeljevanju te ustanove se vpoštevajo zmožnost, vrednost in sorodstvo z ustanovnikom. Ustanova se more po dovršenih gimnazijskih naukah samo še v bogoslovju uživati. Pravica predlaganja pristoji knezoškofijskemu ordinarijatu v Ljubljani. — Prvo mesto dijaške ustanove Valentina Kussa letnih 96 K 60 h, ki jo more uživati dijak iz ustanovnikovega sorodstva in kadar ni takih, dijak, rojen iz mesta Kamnika, od I. gimnazijalnega razreda pričenši do vštete VI. gimnazijalnega razreda. Pravica predlaganja pristoji vsakočasnemu župniku v Kamniku. — Od četrtega ljudskošolskega razreda dalje na noben naučni oddelek omejena ustanova Simona Kosmača letnih 182 K, do katere užitka imajo pravico samo potomci ustanovnikovih bratrancov Francišek, Janez, Jakob, Antan in Ivan.

Kosmač. Pravica podeljevanja pristoji knezoškofijskemu ordinarijatu v Ljubljani. — Prvo in drugo mesto na realno omejene ustanove Jožefa Mayerholda v letnem znesku po 43 K, najprej za ustanovnike sorodnike in potem za sinove ubogih katoliških roditeljev iz župnije Sv. Jakoba v Ljubljani. Pravico podeljevanja ima knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani. — Četrto mesto na gimnazijske nauke omejene dijaške ustanove Polidorja Montegnana letnih 147 K 56 h. Pravico do nje imajo ubogi dijaki sploh, ki študirajo v Ljubljani. (Dalje prih.)

Ameriške novice. Jolietški Slovaki si nameravajo napraviti lastno cerkev, šolo in župnišče. — Slovenci, ki so šli to jesen delat v gozde države Mississippi in Tennessee, so letos zelo nesrečni. Komaj so prišli na svoje mesto, že se je jela širiti med njimi huda bolezen, najbrže mrzlica. Jeden izmed njih je že umrl in ko so ga pokopavali, se je jeden pogrebcev tudi zgrudil kar mrtev na tla. Vseh se je polastila tolika groza, da so popustili delo v gozdih. — V Jolietu je umrla Neža Škufca, 36letno dekle, ki je prišlo v Ameriko pred nekaj meseci iz Police na Kranjskem.

Društva.

(Katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Tržiču) priredi dne 18. listopada t. l. v prostorih g. H. Dobrina (na Skali) veselico s sledečim veporedom: I. Petje. II. Bob iz Kranja. Veseloigra v enem dejanji. III. Govoriti ne znajo, ali sodnik v zaporu. Komičen prizor. Začetek ob polu 8. uri zvečer.

(Slovenska šolska Matica.) Dobili smo naslednje naznanilo: Kakor so časniki poročali, se je zbralo 28. dec. l. l. lepo število profesorjev srednjih in učiteljev ljudskih šol in so pretresovali pravila »Slov. šolske Matice v Ljubljani«, ki jo nameravajo ustanoviti. V omenjenem zborovanju sklenjena pravila so se predložila deželni vladi v Ljubljani, da bi jih vzela na znanje. Nato je magistrat deželnega stolnega mesta v Ljubljani z dopisom z dne 24. mal. srpana t. l., št. 24 170 začasni odbor obvestil, da je c. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko v Ljubljani z razpisom z dne 20. mal. srpana t. l., št. 3059/pr. naznanilo, da ustanovitve društva: »Slovenska šolska Matica« s sedežem v Ljubljani, na podlagi predloženih društvenih pravil v smislu društvenega zakona z dne 15. listopada 1867. l., drž. zak. št. 134, ne zabranjuje, in da se bode za prošeno potrdilo pravnega obstanka društva šele po izvršenem konstituiranju istega na njegovo, na c. kr. deželno predsedstvo naslovljeno prošnjo izdalo. Po § 22 društvenih pravil se bode društvo konstituiralo pri prvem obnem zboru, ki se bode sklical ob božičnih počitnicah t. l., tako da bode prvo društveno leto navadno leto 1901. Pri obnem zborovanju imajo vsi društveniki aktivno in pasivno volilno pravico. Tedaj je prva dolžnost začasnega odbora, nabirati društvenike, da se more sklicati prvi obni zbor. Zategadelj se obrača začasni odbor do vseh učiteljskih društev, do učiteljskega srednjih šol in učiteljske, ter ljudskih šol, do krajskih šolskih svetov, do različnih denarnih zavodov in zasebnikov, sploh do vseh krogov in poedincev, ki jim je mar prosep slovenskega šolstva, prve in najvažnejše podlage narodnega blagostanja in narodne omike, z nujno prošnjo, da bi pristopili društvu in pospeševali na vsaki mogoči način njega prosepavanje. Čim več društvenikov, tem več smemo od društva pričakovati in zahtevati. Osobito zahteva stanovska čast, in pričakujemo zanesljivo, da ne bode nedostajalo imena nobenega slovenskega učitelja v listini društvenikov »Slovenske šolske Matice«. Začasni odbor je smatral za svojo dolžnost, sestaviti že znanprej na podlagi § 2. društvenih pravil načrt društvenemu delovanju, ki ga hoče predlagati prvemu obnemu zboru v odobrenje. Po tem načrtu se bode priredila kar prvo leto pedagogična predavanja v različnih središčih slovenskih pokrajin. Glavna naloga društvenega odbora pa bode pospeševanje pedagogične književnosti. V ta namen stopi v zvezo že sedaj s priznanimi pedagogičnimi pisatelji in jih pridobiva ter jih je deloma že pridobil k sodelovanju. (Konec prih.)

Telefonska in brzojavna poročila.

Kranj, 12. nov. Novakov shod je bil naglo končan. Velikanska večina je bila naše stranke, najete prostore je tedaj odpovedal član bralnega društva, volilci so se razšli s klicem: živio Pogachnik. Poštenih županov na liberalne limanice niso vjeli, pokazalo se je le par zgag.

Kozje, 12. nov. Hribarjev volilni shod je naredil velikanski fi-

asko. Okoli 30 ljudi je poslušalo Hribarja, ki pa so kmalu vsi klaverni prišli na shod katol. polit. društva, ki je bil mnogoštevilno obiskan in se sijajno izvršil. Žičkarjeva kandidatura je bila z velikim navdušenjem sprejeta. Ko sta dr. Jankovič in kmet Novak naslikala grdo pisavo in govorjenje Hribarjevih prijateljev proti veri in duhovnikom, je ljudstvo glasno izražalo ogorčenje ter klicalo: Hribarja nikdar!

Kozje, 12. nov. Zaupni shod obeh strank kozjanskega okraja odločno protestuje proti kandidaturi Berksovi.

Velenje, 12. novembra. Tukaj so bili danes 4 volilni možje izvoljeni za Žičkarja.

Dunaj, 12. novembra. Škofovske konference se tudi ta teden nadaljujejo.

Pisek, 12. nov. (Hilsner pred porotniki.) Sodišče je odklonilo predlog zagovornika dr. Aurednička, naj se odrede zopetni ogledi na lici mesta, ker je vid priče Pešaka že komisijonelno poskušen. Ogled na mestu umora Klime so porotniki odklonili. Mej sobotno razpravo je naznanil predsednik, da je prejel pismo, iz katerega je razvidno, da Marija Klima baje še živi. Ubegla je neki iz samostana in sedaj mati noče ničesar vedeti o njej. Sedaj se nahaja v kavarni »Imperial« v Mannheimu. (!)

Pisek, 12. nov. Dokazovanje o Hilsnerjevi aferi je bilo danes končano. Porotnikom ste bili stavljeni 2 glavni vprašanji glede umora Hruze in Klime in jedno, ker je Hilsner dva druga žida krivo obdolžil dejanja. Nato je pričel govoriti drž. pravdnik, dokazujoč krivdo obtoženega.

Belgrad, 12. nov. Kralj Aleksander se je hotel zavarovati pri neki zunanji banki, a banka je odgovorila, da je upravni svet sklenil po amoru kralja Umberta, ki je bil zavarovan na 3 mil. lir, da od kronanih glav ne sprejme nobenega zavarovanja več.

Bukarešt, 12. novembra. Kralj Karol rumunski je dobil pismo, v katerem mu neki rumunski anarhist iz Amerike javlja, da je bil določen umoriti kralja, a tega dejanja kot Rumunec ne bo storil. Kralj naj javnosti pove, da se je izvršil napad na njegovo osebo, da anarhisti ne bodo preganjali pisca pisma in bodo mislili, da se mu je napad le izjalovil.

Rim, 12. novembra. Kralj je večeraj podpisal dekret, s katerim se povodom njegovega rojstnega dne pomiloste vsi obsojeni, katerih kazni ne presega dobe šestih mesecev.

Rim, 12. nov. Zbornica se snide 22. novembra.

Petrograd, 12. novembra. (C. B.) Car Nikolaj je obolel za influenco. Bolezen se razvija normalno brez vsake nevarnosti.

Varšava, 12. nov. 50 slušateljev tukajšnje politehnike je aretovanih radi političnih prestopkov. Mnogo dijakov je pobeglo iz Varšave. Rektor politehnike podal je svojo ostavko.

Berolin, 11. nov. V zbornici bo zahtevala vlada 152 milijonov naknadnega kredita v pokritje stroškov za ekspedicijo v Kino.

Pariz, 12. nov. Pravda proti anarhistu Salsonu, ki je poskušal umoriti perzijskega šaha, je končana. Salson je pred sodiščem povedal, da je nameraval umoriti tudi Kasimirja Periera, ker je dopustil, da so se sklenile postave proti anarhistom. Salson je bil obsojen na dosmrtno prisilno delo.

Madrid, 12. nov. Don Carlos izjavlja, da se je upor uprizoril proti njegovi volji. On sicer vztraja neomajno pri svoji zahtevi, a ne mara pogina Španije.

London, 12. novembra. Vse šole so zaprte radi razširjajoče se vročinske bolezni.

Vojska na Kitajskem.

London, 12. novembra. Belgija, Danska in druge majhne države tudi hote imeti besedo pri sklepanju miru

s Kitajsko. Belgijo podpirata pri tem Rusija in Francoska, ostale velevlasti pa o tem nočejo nič slišati.

London, 11. nov. Iz Tientsina poročajo 9. t. m.: Vsled nekega pritiska iz Petrograda so Rusi oficijelno izročili Walderseeju železniško progo.

London, 12. novembra. Kitajska cesarica je dala obglaviti 15 angleških podanikov, ki so podpirali cesarja pri njegovi nameri podati se nazaj v Pekin.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevedel I. B.—Č. (Dalje.)

Komu je to pravil? Ljudem, ki so šli mimo in vzdihovali pod bremenom svojega imetja in mislili na ono, kar so ostavili doma, gnali so pred sebo krave, peljali so s sabo otroke, preobložene z bremen; žene pa so na ramenih nesle one, ki niso mogli hoditi.

Nekateri meni nič tebi nič gredó svojo pot in ne pogledajo kvišku. Le redko pravi kdo: »Ej gospod! Storite kar hočete! Srečni ste, ker vam ni treba misliti na družino; pomagajte si sami!«

»O jaz ubožec!« kriči don Abbondio: »O to ljudstvo! Trda srca! To ni hvaležnost! Vsakdo misli samo nase, name nihče.« Potem zopet poišče Perpetuo.

»Baš prav!« reče mu ta. »Kaj je z denarjem?«

»Kaj narediva?«

»Dajte ga meni, da ga zakopljemo na vrtu z noži in vilicami vred!«

»Toda...«

»Toda, toda, dajte sém! Obdržite si par novcev, če bo treba! Le meni prepustite!«

Don Abbondio jo uboga, gre k omari, vzame svoje zaklade in jih izroči Perpetui, ki reče: »Zakopljem jih na vrtu pod figovim drevesom.« Nato odide. A kmalu zopet pride s košarico jestvin in prazno posodico, v katero naglo dene nekoliko perila za se in za gospoda, rekoč: »Molitvenik bode vendar sami nesli.«

»Kam greva?«

»Kam pa gredó drugi? Najpreje greva na cesto, kjer nama povedo, kaj nama je storiti.«

V tem trenutku vstopi Agnese s košarico. Bere se ji z obraza, da ima nekaj važnega povedati.

Tudi Agnese je sklenila, da neče sama doma pričakovati nepovabljenih gostov. Misli je, kam bi skrila neznančev denar. Par srebrnikov, ki so ji tako hasnili za časa lakote, bilo je krivo njene bojazni in omahljivosti, ker je slišala, da so oni najbolj nesrečni, ki imajo kaj denarja; kajti na nje pritiskajo sovražniki, a zalezujejo jih tudi domačini.

Res je, da o tem božjem blagoslovu ni črhnila nikomur besedice razven don Abbondiu, pri katerem je polagoma menjavala srebrnike in mu pustila par novcev za kacega še bolj nesrečnega ubožca. A kdor ima mnogo skritega denarja in ne zna z njim ravnati, boji se vedno sosedov,

Kar Agnese ne more nesti s sabo, spravi po kotih, kakor ve in zna; skrbé jo srebrniki, katere ima zašite v obleki, in spomni se, da ji je neznanec obljubil tudi svojo pomoč. Spomni se, kaj je slišala pripovedovati o njegovem varnem gradu, kamor bi proti gospodovi volji niti ptič ne mogel priti, ter sklene tam poiskati zavetja.

Ko premišluje, kako bi to neznanču naznanila, spomni se na don Abbondia. Po onem pogovoru s kardinalom je bil don Abbondio zelo prijazen z njo, tem bolj, ker se ni bilo treba bati, da bi si s tem koga družega nakopal na glavo. Ona dva mladiča sta bila daleč; ni se mu bilo torej treba bati, da bi kdo poizvedoval, odkod prihaja to prijateljstvo. Agnese si misli, da je radi tega hrupa ubogi mož še bolj zbežan in zmeden nego ona, in da bode odobril njen nasvêt. Zato mu ga odkrije v prisotnosti Perpetue.

»Kaj pravite, Perpetua?« vpraša don Abbondio.

»Jaz pravim, da je to božja previdnost, da ne smemo izgubljati časa, temveč da se moramo takoj odpraviti.«

„In potem...?“
 „Potem? Ko smo tam, smo varni. Saj vemo, da je oni gospod usmiljen človek. Veselilo ga bode, da nas more vsprejeti. Tja, tako visoko izvestno ne pridejo vojaki. Tam bode tudi dovolj jesti. Če bi šli v gore, povžili bi to hitro in slabo bi se nam godilo.“
 Potem položi jestvine na perilo.

„Ali se je res izpreobrnil?“
 „Kako morete dvomiti? Saj ste videli in slišali.“

„Toda, če gremo v past...?“
 „Past? Z vašimi čenčami ne pridemo daleč. Dobra Agnese! Prišla ti je dobra misel.“ Potem postavi koš na mizo in ga zadene na ramena.

„Ali ni nikogar, da bi spremljal svojega kurata?“ pravi don Abbondio. „Če srečamo kacega hudobneža, ker jih je povsod dovolj, kako mi bode pomagali?“

„Zopet vaša sitnost! S tem izgubljam čas!“ vsklikne Perpetua. „Sedaj vendar ne gremo iskat ljudij, ker ima vsakdo s sabo dosti opravila! Le vzemite svoj molitvenik in pokrivalo! Pojdimo!“

Don Abbondio odide in se vrne z molitvenikom pod pazduho in s pokrivalom na glavi ter z gorjačo v roci. Vsi trije gredo skozi vrata, ki drže na plano. Perpetua zaklene iz navade, ne pa radi tega, ker je zaupala v ključavnico, in dene ključ v žep. Don Abbondio pogleda na cerkev in godrnja: „Ljudje naj jo stražijo, saj je za nje tukaj. Če jim je pri srci njih cerkev, skrbeli bodo za njo. Naj se zgodi, kar hoče!“

Molčé gredo čez polja; vsakdo misli na svojo osodo in gleda naokrog, posebno don Abbondio, ali ni kaj nevarnega ali posebnega videti. Nikogar ne srečajo. Ljudje so doma, da stražijo, ali vežejo svežnje ali pa pospravljajo ali hité po bregovih navkreber.

Don Abbondio ječi in vzdihuje, mrmra in godrnja sam s sabo. Jezi se nad vojvodo neverškim, ki bi lahko doma na Francoskem živel kot knez in kateremu bi ne bilo treba hlepeti po mantovski vojvodini. Jezi se nad cesarjem, ki bi naj bil bolj pameten in vse v miru pustil, ker se mu ni treba mešati v vsako reč; on bi bil še vedno cesar, naj bode v Mantovi vojvoda Peter ali Pavel. Jezi se nad namestnikom, ki bi moral šibo božjo odvrniti od dežele, v tem ko je on vse zakrivil radi bojaželjnosti. „Treba bi bilo, da bi bili tukaj ti gospodje, da bi videli, kako prijetno je to“, misli si don Abbondio. „Čaka jih še obračun. Mej tem pa trpimo mi, ki smo nedolžni.“

„Le pustite te ljudi, ti vam ne pomagajo“, pravi Perpetua. „To so samo vaše čenče, s katerimi ničesar ne dosežete. Mene le skrbi...“ (Dalje sledi.)

Umrli so:

9. novembra. Jožefa Piskar, zasebnica, 83 let, Pred škofijo 14, ostarelost. — Franc Tome, delavec, 65 let, Zalokarjeve ulice 13, plućnica.
 10. novembra. Jera Selan, posestnica, 80 let, Poljanski nasip 10, ostarelost. — Marija Valant, kovača hči, 2 meseca, Florijanske ulice 24, akutni želodčni in črevesni katar.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
10.	9. zveč.	733,3	9,9	sl. szah.	oblač.	
11.	7. zjut.	729,9	9,1	sl. svzh.	oblač.	4,0
12.	2. popol.	727,7	8,6	sl. jvzh.	dež.	
11.	9. zveč.	728,4	8,5	sl. sever.	dež.	
12.	7. zjut.	729,7	9,0	sl. vzh.	oblač.	53,7
12.	2. popol.	734,3	8,2	sl. vzsvzh.	oblačno.	

Srednja temperatura sobote 10,0°, normale: 4,9°.
 Srednja temperatura nedelje 8,6°, normale: 4,6°.

Cena žitu na dunajski borzi dné 10. oktobra 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	K	7-90	do K	7-91
Rž za pomlad . . .	»	7-66	»	7-67
Turšica za maj junij /01 »	»	5-33	»	5-34
Oves za pomlad . . .	»	5-92	»	5-93

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kisline imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

**MATTONIJEV
GIESSHÜBLER**
naravna
alkalična kislina

ki je posebno pripravna zaradi svojega milega vpliva in jo toraj zapisujejo pri želodčni kislini, škrofeljnih, krvicah, otoku šlez itd., in ravno tako pri kataru sapnika in oslovem kašlju. (Dvornega svetnika Löschnerja monografija o Giesshübl Sauerbrunn.) 10-45

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi v. varih. Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Hiša je na prodaj

iz proste roke v Škofji Loki št 83 na Spodnjem trgu. Hiša je zidana, z opeko krita, jednonadstropna. 997 3-2

Več se izve pri posestnici M Dolinar.

Štedilno leštilo za tla (Schneider & Co. na Dunaji) je najcenejše in najpripravnejše sredstvo za domačo porabo pri leštenju parketnih lužnih in ličilnih tal, se posuši tekom jedne ure. Dobiva se pri trški BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 8 11-6

V najem se daje kovačnica,

jedna delavnica ključavničarska in jedna kleparska.

Več pové I. I. Kantz, Rimska cesta št. 16. 999 7-2

Krasne novosti
nagrobni
vencev
 in
trakov
 za vence
 priporoča 900 6
Karol Recknagel,
 Mestni trg št. 24.

Šivalne stroje
 priznano najboljšega izdelka za družine in obrtnike
 priporoča 888 25-6
 tovarniška zaloga šivalnih strojev
Ivan Jax v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Prodá se
 lepo posestvo v Poljanah nad Škofjo Loko,
 obstoječe iz velike zidane hiše z gospodarskim poslopjem, stoječe sredi vasi ob okrajni cesti in pripravno za vsak obrt in kupčijo, ter 10499 m² lepih njiv, 9618 m² travnikov, 3003 m² pašnikov in 20871 m² zaraščenega gozda.
 Ponudbe sprejema in nadaljna pojasnila daje **dr. Karol Triller**, advokat v Ljubljani, Kolodvorske ulice, »Hotel Štrukelj«.
 1000 1-1

PRATIKA
 I. Družinska 176.
 za navadno leto 1901.
 (365 dnij)
 V Ljubljani.
 Zal. Alojzij Pele, revizor „Gospod. zvez.“ — Katoliška Tiskarna.

Oklic.
 V konkurzu Ivana Kramarja, trgovca v Idriji, se proda oferteim potom tistemu, ki največ ponudi, skupno (en bloc) vsa na 17.609 K 89 v. cenjena kreditarjeva zaloga trgovinskega blaga, katero je popisano v inventarskem zapisniku z dne 9. oktobra 1900 S. 17/00/33 pod točkami 1 do 1074, izvzemši točk 1023 in 1024, pod sledečimi pogoji:
 1.) Konkurnzna masa ne prevzame nikakoršne garancije za popolnost in resničnost inventarnega zapisnika in za kakovost blaga.
 2.) Pod cenilno vrednostjo se ponudba ne sprejme.
 3.) Konkurnzna masa si pridrži po sklepu upniškega odbora pravico ponudbe, katere se bodo podale, ali sprejeti ali pa tudi poljubno odkloniti.
 4.) Ponudniki morajo svoje ponudbe doposlati do 26. novembra 1900. do 6 ure zvečer konkurznemu upravniku g. dr. Franc Tomišku, odvetniku v Ljubljani, Breg 20 pismeno. Ob zajednem mora vsak ponudnik položiti vadij, to je 10% od inventurne vrednosti 17.609 K 89 v. tedaj v znesku 1761 K.
 Kupcu je trgovinski lokal na razpolago do konca decembra 1900.
 Inventarski zapisnik je moči pregledati pri konkurznem komisarju.
 Idrija, dne 7. novembra 1900.
 Konkurnzni komisar:
Sturm.

Letošnje dolenjsko specialno vino
 s Trške gore pri Novem mestu
 iz vinogradov gospoda **Avgusta Drelse** je došlo in se toči
 v Konjušnih ulicah št. 2 in Streliških ulicah 8.
 K pokušnji vabita uljudno
Ludovik Černe
 Konjušne ulice št. 2.
Avg. Pavšek
 Streliške ulice št. 8.
 1008 3-1

Dunajska borza.									
Dne 12. novembra.		20 mark 23-50		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 106-—		Salmove srečke, 40 gld. 175-—			
upni državni dolg v notah 97-70		20 frankov (napoleonador) 19-21		Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% 93-75		St. Genois srečke, 40 gld. 198-—			
upni državni dolg v srebru 97-40		Italijanski bankovci 90-45		Prioritetne obveznice državne železnice 410-—		Waldsteinove srečke, 20 gld. —			
Avstrijska zlatna renta 4% 115-10		C. kr. cekini 11-38		» » južne železnice 3% 324-25		Ljubljanske srečke 50-—			
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron 98-50		Dne 10. novembra.		» » južne železnice 5% 119-75		Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. 273-—			
Ögerska zlatna renta 4% 115-05		3-2% državne srečke l. 1864, 250 gld. 170-—		» » dolenjskih železnic 4% 99-50		Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 6240-—			
Ögerska kronska renta 4%, 200 90-35		5% državne srečke l. 1860, 100 gld. 162-50		Kreditne srečke, 100 gld. 396-—		Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld. 808-—			
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. 1688-—		Državne srečke l. 1864, 100 gld. 203-—		4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. 350-—		Akcije južne železnice, 200 gld. sr. 113-—			
Creditne delnice, 160 gld. 662-35		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron 94-30		Avstrijskega rubečnega križa srečke, 10 gld. 43-—		Splošna avstrijska stavbiška družba 157-—			
London vista 240-65		Tisine srečke 4%, 100 gld. —		Ogerskega 5 21-—		Montanska družba avstr. plan. 428-25			
Španski dr. bankovci za 100 m. nem. dr. velj. 117-67		Dunavske vravnavne srečke 5% 263-—		Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld. 12-50		Trboveljska premogarska družba, 70 gld. 468-—			
				Rudolfove srečke, 10 gld. 59-—		Papirnih rubljev 100 254-75			

Nakup in prodaja
 vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
 Zavarovanja za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje.
 Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
 I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
 naloženih glavnice.